

Vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman täytäntöönpano-ohjeet

Polvijärven valtuusto on 17.12.2024 hyväksynyt vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman. Taloussuunnitelmavuosia tarkastellaan 31.5.2025 mennessä.

Vuoden 2025 talousarvio on 805 661 euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 investointimenot ovat edellisvuotta huomattavasti pienemmät ollen 827 000 euroa, mikä on tässä taloustilanteessa välttämätöntä. Vuoden 2025 talousarvioon on merkitty, että uutta pitkäaikaista lainaa nostetaan enintään 1 milj. euroa. Talousarviolainaa tarvitaan kunnan maksuvalmiuden takaamiseen heikentyneen verotulo- ja valtionosuuskehityksen vuoksi sekä lainanhoitomaihin.

Kunnanhallitus antaa talousarvion ja taloussuunnitelman täytäntöönpanoa varten seuraavat täytäntöönpano-ohjeet:

1. Taloudellinen tilanne

Verotulot on arvioitu viimeisimpien käytettävissä olevien tietojen mukaisesti. Verotulojen arviointi on viime vuosina ollut vaikeaa johtuen mm. työllisyystilanteiden muutoksista. Verotulot on arvioitu mahdollisimman tarkasti, joten ne eivät mahdollista menojen ylityksiä. Talousarviossa arvioidut valtionosuudet ovat suuruudeltaan valtiovarainministeriön 23.9.2024 antaman päätöksen mukaiset.

Polvijärven kunnan tuloveroprosentiksi on vahvistettu 9,00. Tuloveroprosentti on maakunnan keskitasoa. Kiinteistöveroprosentteihin ei tehty korotuksia vuodelle 2025 ja myös ne ovat maakunnan keskitasoa.

Palvelualueiden tulee noudattaa talousarviota ja seurata talousarvion toteutumista. Mahdollisissa muutoksissa kate osoitetaan tulosalueen sisältä tekemällä käyttösuunnitelman tarkistuspäätös.

2. Talousarvion sitovuus ja käyttösuunnitelma

Talousarvio sitoo hallintokuntia talousarvion perustelujen mukaisesti.

Palvelualueiden tulee 28.2.2025 mennessä vahvistaa talousarvion käyttösuunnitelmat eli jakaa valtuuston tulosalueelle päättämät määrärahat ja tuloarviot alemmille tasoille. Tulosalueen käyttösuunnitelmista tulee tehdä toimielimen/viranhaltijan päätös.

Palvelualueet eivät ole sidottuja talousarvion pohjana olevaan alustavaan käyttösuunnitelmaan, vaan siihen voidaan tehdä tarvittavat muutokset. Tulosalueen menojen ja tulojen loppusummien tulee kuitenkin pysyä valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisina.

3. Toiminnan ja talouden tavoitteet

Valtuusto on talousarviossa määritellyt palvelualueiden toiminnan ja talouden tavoitteet. Niissä valtuusto on asettanut tulosaluekohtaiset määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa koskevat tavoitteet.

Talousarviossa hyväksytyt toiminnan ja talouden tavoitteet sitovat palvelualueita ja ne tulee ottaa huomioon käyttösuunnitelmia vahvistettaessa.

Tulosalueiden toiminnan ja talouden tavoitteet on johdettu 13.12.2022 hyväksytystä päivitetystä kuntastrategiasta, joka ohjaa koko kunnan toimintaa. Kunnan toimintaa koskevia ideoita ja aloitteita on viety täytäntöön ja niitä työstetään jatkuvasti.

Toiminnan ja talouden raportointi tapahtuu palvelualueittain kunnanhallitukselle kvartaaleittain 31.3., 30.6, 30.9. sekä 31.12. (tilinpäätös) tilanteista seuraavasti:

- 31.3. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain
- 30.6. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain sekä tavoitteiden toteuma
- 30.9. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain
- 31.12. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain sekä tavoitteiden toteuma (tilinpäätös)

Palvelualuejohtaja tai hänen nimeämänsä tulee esittelemään oman palvelualueen talousraportoinnin kunnanhallitukselle kulloisenkin yllä mainitun ajankohdan valmistuttua kirjanpidossa. 30.6. raporttien valmistuminen ja lautakuntakäsittely palvelualueilta tulee järjestää 31.8. mennessä, että ne ehtivät kunnanhallituksen käsittelyyn ennen seuraavan kvartaalitiedon raportointia.

4. Käyttötalousosa

Talousarvioon sisältyy uusia talousarviovuoden aikana esille otettavia asioita. Palvelualueiden tulee ryhtyä niiden valmisteluun talousarvion mukaisesti.

Palvelualueet huolehtivat palvelujen maksujen ja taksojen ajan tasalla pitämisestä.

Talousarvion laadinnan pohjana ovat olleet kunnanhallituksen antamat tulosalueittaiset raamit ja niiden jälkeenkin merkittävästi alijäämäiseksi jääneen talousarvion valtuustoseminaarin esityksillä tarkastettu kunnanhallituksen esitys. Kunnanhallitus korostaa erityisesti palvelualueiden vastuullisuutta talousarvion toteuttamisessa tiukassa taloustilanteessa.

Palvelualueiden toiminnan tulee olla talousarvion mukaista. Palvelualueiden tulee seurata talousarvion toteutumista ja tehdä talousarvion tarkistukset tulosalueen sisällä.

Talousarvion loppusumma on noin 17,6 miljoonaa euroa, mikä on pääosin investointien vähenemisestä johtuen noin 2,2 miljoonaa euroa (11,0 %) pienempi kuin vuoden 2024 loppusumma.

Verotulojen on ennakoitu kasvavan 507 000 eurolla vuoden 2024 talousarvioon verrattuna. Valtionosuudet kasvavat noin 384 000 eurolla. Lisäyksenä on valtiolta kunnille siirtyvien lakisääteisten TE-palveluiden uusi valtionosuuserä, jonka suuruudeksi Polvijärvellä on vuodelle 2025 osoitettu 574 237 euroa. Todellisuudessa siis muut valtionosuudet vähenevät, koska valtionosuuksien kasvuennuste on yhteensä vain yllä mainittu noin 384 000 euroa. Valtionosuuksien leikkaukset johtuvat useammalle vuodelle jaksotetusta hyvinvointialueiden rahoitusosuuksien siirtämisestä valtiolle.

Taloussuunnitelmaosa on laadittu yleisemmällä tasolla kuin talousarvio. Kuntalain perustelujen mukaan taloussuunnitelman sitovuus on lähinnä toiminnallinen tai poliittinen. Taloussuunnitelma sitoo tulevien talousarvioiden valmistelussa, mutta siitä saadaan perustelluista syistä poiketa. Mahdollinen valtionosuusuudistus 1.1.2026 alkaen vaikeuttaa merkittävästi valtionosuuksien ennakkointia suunnitelmavuosille.

5. Investointiosa

Vuoden 2025 investointimenot ovat 827 000 euroa, vuoden 2026 investointimenot 550 000 euroa ja vuoden 2027 puolestaan 460 000 euroa. Investointimenot sisältävät suurimpana eränä urheilukentän huolto- ja varistorakennukset sekä katsomorakenteet, joiden kokonaiskustannusarvio on 360 000 euroa.

Kunta varautuu ottamaan uutta lainaa kunnan maksuvalmiuden takaamiseen heikentyneen tulokehityksen vuoksi sekä jo tehtyjen ja vuodelle 2025 suunniteltujen investointimenojen rahoittamiseen enintään 1 milj. euroa.

Valtuusto on hyväksynyt investointien määrärahat hankkeittain. Investointiosan määrärahat ovat sen palvelualueen vastuulla, jolle ne on myönnetty. Investointien toteuttamisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä palvelualueiden kesken.

Investointimenoksi voidaan kirjata yli 10 000 euron hankkeet. Kyseiset hankkeet jaksotetaan käyttöomaisuuden poistojen avulla kuluksi valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan vuosikuluksi (käyttömenoksi), eikä niistä lasketa poistoja.

6. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa sisältää tulosalueille sisältyvien menojen ja tulojen yhteissummat. Lisäksi se sisältää rahoituserät, joista keskeisimmät ovat verotulot ja valtionosuudet. Käyttöomaisuuden poistot merkitään tuloslaskelmaan vuosikatteen jälkeen. Poistot ovat vuosituloksen laskemiseksi tarvittava erä.

Poistot kirjataan neljännesvuosittain tulosalueille. Poistot eivät vähennä valtuuston myöntämiä määrärahoja. Vuoden 2025 talousarviossa poistojen suuruudeksi on arvioitu 1 665 000 euroa. Poistoista voidaan poistoeron tuloutuksilla kattaa 523 000 euroa.

Kunnan muutaman aiemman vuoden suuret investoinnit kasvattavat merkittävästi poistoja, joten investoinnit rasittavat myös tulevien vuosien tilinpäätöksiä.

7. Rahoitusosa

Rahoituslaskelma osoittaa, kuinka kunnan menot rahoitetaan.

Vuosikate siirtyy tuloslaskelmaosasta rahoitussuunnitelmaan. Kunnan vuosikate on positiivinen 336 339 euroa eli vuosikate riittää vain osittain investointien rahoittamiseen ja lainojen lyhentämiseen. Tämän johdosta kunta joutuu ottamaan lisää lainaa.

Talousarviossa on varauduttu siihen, että uutta pitkäaikaista lainaa nostetaan enintään 1 000 000 euroa. Lainojen lyhennyksiin on varattu määrärahaa 910 000 euroa. Uutta lainaa tarvitaan maksuvalmiuden ylläpitoon ja investointeihin.

8. Vuoden 2024 tilinpäätökseen valmistautuminen

Lasku voidaan kirjata vuoden 2024 menoksi, jos tavara tai palvelu, jota lasku koskee, on vastaanotettu vuoden 2024 puolella. Tavarain tai palvelun vastaanottohetki on ratkaiseva.

Tulo otetaan vuoden 2024 tuloksi, jos tuloperuste on muodostunut vuoden 2024 puolella. Esim. joulukuuta koskevan laskun tulot kirjataan vuodelle 2024, vaikka laskutus tapahtuu vuoden 2025 puolella.

Vuodelle 2024 kirjattavat menot tulee kirjata reskontraan 19.1.2025 mennessä.

Vuoden 2024 laskutukset tulee tehdä 19.1.2025 mennessä (eräpäivä voi olla myöhemminkin).

9. Kuntastrategian toimeenpano

Valtuusto on hyväksynyt päivitetyn kuntastrategian 13.12.2022. Päivityksen yhteydessä valtuustolle on valmisteltu kuntastrategiaan pohjautuvat keskeiset toiminnan painopistealueet. Niiden avulla kunnan toimintaa ohjataan valtuuston keskeisiksi katsomille osa-alueille.

Palvelualueet toteuttavat kunnan yhteistä kuntastrategiaa ja palvelualuekohtaisia tavoitteita. Kuntastrategian ja tavoitteiden toteutumista tarkastellaan puolivuositin 30.6. tilanteesta sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

10. Muut ohjeet

1. Ostolaskujen käsittelyssä käytetään sähköistä kierrätysjärjestelmää, DataCycle360:a. Hyväksymisten jälkeen laskut maksetaan maksuliikenneohjelmalla.
2. Palvelualueita pyydetään 28.2.2025 mennessä tekemään päätökset tavaroiden tilaajista, vastaanottomerkintöjen tekijöistä sekä laskujen asiataarkastajista ja hyväksyjistä siltä osin kuin niihin tulee muutoksia vuoteen 2024 verrattuna. Päätökset toimitetaan talous- ja hallintojohtajalle.

3. Hallintosäännön mukaisesti lautakunnat ja palvelualueet vastaavat hankinnoista talousarvion määrittämissä rajoissa. Hankinnoissa otetaan huomioon mahdolliset delegointipäätökset.
4. Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarjousmenettelyä käyttäen sekä mahdollisuuksien mukaan yhteishankintoina. Hankintoja suoritettaessa on otettava huomioon Joensuun seudun kuntien yhteishankinnat ja Pohjois-Karjalan hankintatoimen käyttö.
5. Valtionosuus- ja avustusselvitykset on toimitettava määräaikaan mennessä valtion viranomaisille. Siinäkin tapauksessa, että selvitys toimitetaan kunnanhallituksen nimissä, on ao. palvelualuejohtaja vastuussa valtionosuusselvitysten valmistumisesta aikanaan. Lähetetyistä selvityksistä toimitetaan kopio kirjanpitoon.
6. Saatavien perinnän on oltava tehokasta ja perintä hoidetaan yhteistyössä talous- ja hallintojohtajan kanssa. Kunnan perintätoimet on ulkoistettu Revire Oy:lle (ent. Suomen Kuntaperintä Oy).
7. Milloin kunta on myöntänyt avustusta yleishyödylliselle tai muulle yhteisölle, on avustuksen saajan annettava varainhoitovuoden päätyttyä tilitys, joka osoittaa avustuksen käyttökohteet. Avustuksia saa myöntää maksimissaan vain niille hyväksytyjen määrärahojen verran. Avustuksia myönnettäessä on kunnan tilintarkastajalle varattava mahdollisuus avustusta saavan yhteisön hallinnon ja tilien tarkastamiseen.

Polvijärven kunnanhallitus

Heikki Hallikainen
kunnanjohtaja

Tanja Karvonen
talous- ja hallintojohtaja